

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Băndăna, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Ciacovana, Chiorana, Chiseteiana, Cădreana, Comuna, Concordia, (T. Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corniareva, Creditul, Crișana, Cugiereana, Detunata, Doina, Drăganul, Dundreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișorul, Hașegana, Hondoleana, Hunedoara, Insoțire de credit, (Vestem), Institut de credit, (Mehădia), Institut de credit, (Gavoșdia), Iscorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Jiana, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Lucașfărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășana, Murășianul, Nădlăcana, Negoiul, Nera, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ila-mare), Răureana, Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Selăgeana, Sentinela, Șercădiana, Silvana, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnăveana, Țibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sânmartin), Vulturul, (Tâșnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Viribus unitis.

Măne se constituie cea dintâi bancă de asigurare românească. Acționarii, putem zice reprezentanții poporului românesc de pretutindenea se vor întruni și vor da viață nu numai celei dintâi bănci de asigurare românești, ci totodată — și aci e momentul principal — și celei dintâi instituțiuni financiar-economice, înființată cu concursul moral și material al întregului nostru popor de dincoace de Carpați.

E un act însemnat acesta, necunoscut în trecutul neamului nostru. Prin el se dă dovadă că există și se cimentează tot mai mult organizația noastră economică, și earăș dela felul cum va reuși această nouă instituțiune depinde — și aci e al doilea moment cardinal pe care voim să-l fixăm îndeosebi — acțiunile economice și financiare comune, ce ar mai fi să le inițiem și îndeplinim în viitor.

Așa fiind, în aceste momente gândul nostru se îndreaptă spre viitor. Știm prea bine că de aci înainte se începe greul, proba de foc pentru noua noastră instituțiune. Și ne întrebăm: reuși-va ea după cum cu drept cuvânt se așteaptă și după cum interesele noastre de tot felul cer aceasta? Răspunsul

nostru în această privință nu poate fi decât numai un hotărît: *da*. (Căci nu există în întreg complexul de acțiuni economice și financiare ale lumii, o afacere a cărei baze să fie mai bine, mai exact și mai sigur așezate ca tocmai afacerile de asigurare. La aceasta mintea și geniul omenesc a calculat totul până în cele mai mici amănunte. Și pe baza celor stabilite prin praxă și știință, afacerile de asigurare sunt unele dintre cele mai sigure.) Ele — tocmai din aceste considerațiuni — trebuie să reușească. Și dacă istoria ne arată și nesuccese pe acest teren, aceste n'au a se atribui naturii și felului de afaceri, ci cauzele sunt de caracter absolut personal. Este nepriceperea, ușurătatea și lipsa de credință a celor ce au fost chemați să le realizeze. Tocmai de aceea susținem în aceste momente de însemnătate deosebită și stabilim deja de pe acum, că dacă cei ce vor conduce și cei ce vor sprijini noua noastră întreprindere vor lucra cu seriozitate și pricepere, vor fi de bună credință, cu stăruință de fer în acțiunile lor, instituțiunea va succeda. Se va ridică, va prospera și va deveni un factor însemnat și puternic în viața economică și culturală a poporului nostru. Și desigur așa va și fi. Să ne grupăm numai cu toții în jurul noii instituțiuni, să o ajutăm și sprijinim din toate părțile, firm convinși

că numai în chipul acesta îi putem asigura viitorul ei. Să lucrăm numai astfel și proba de foc — de care aminteam la începutul și-relor noastre — o vom face cu siguranță. Deviza să ne fie la toți și pentru totdeauna: *Viribus unitis.*

„Solidaritatea“.

— Ședința fondatorilor băncii „Fortuna“ și ședința direcțiunii „Solidarității“ dela 27 Aprilie 1911. —

II.

Trecând în ordinea de zi a ședinții direcțiunii „Solidarității“, aceasta s'a ocupat cu deosebire cu rapoartele revizorilor-experti despre reviziunile făcute. S'a luat, cetit și discutat fiecare raport în parte. Special a fost obiect de vie dezbateri rapoartele despre unele bănci mai mici, relativ la cari revizorii s'au văzut îndemnați a face propuneri radicale pentru îndreptarea unor stări de lucruri mai mult sau mai puțin nepotrivite cu exactitatea, corectitatea și rânduiala ce trebuie să domnească la bănci. Băncilor acestora li-s'a acordat din partea direcțiunii „Solidarității“ un termen suficient în scopul executării propunerilor făcute de revizori, termen la a cărui expirare vor avea să se supună din nou revizurii pentru a se putea constata ameliorările, ce se așteaptă. Și credem — după ce cunoaștem bunele intențiuni ale conducătorilor acelor bănci — că îndreptarea va urma necondiționat, fără greutăți deosebite. Mai departe, direcțiunea „Solidarității“ s'a ocupat cu două cazuri speciale, ivite în cursul revizurilor și cari constau în aceea, că două din băncile asociate au lăsat să fie revidate prin astfel de revizori, cari sunt totodată și membrii în organele lor de direcțiune, respective de control. Față cu aceasta stare de lucruri s'a decis, că revizorii-experti să fie recercați a observa cu stricteță dispozițiunile Regulamentului special în sensul căruia se pot prezenta în calitate de revizori ai „Solidarității“ numai la astfel de institute, la cari nu aparțin ca membrii de direcțiune și nici ca membrii în comitetul de supraveghiere. În fine direcțiunea „Solidarității“ s'a ocupat și cu două cazuri în cari două bănci asociate n'au fost revizuite încă prin revizorii-experti. Cum ambele aceste bănci au declarat însă că sunt aplicabile a se supune revizurii, li-s'au nominat pentru fiecare câte un revizor-expert, care va face revizuirea încă în cursul anului curent.

Din cele expuse până aci se vede, că revizorii-experti sunt de mare folos și de

mare ajutor. Ei contribuie în măsură însemnată la crearea unor stări din ce în ce mai bune la institutele noastre de bani. Și dacă se va urma astfel, dacă revizorii-experti vor continua activitatea lor cu aceeași seriozitate ca până acum, iar băncile vor țineă serios seamă de observările și propunerile acestor organe speciale, în scurt timp se va crea la băncile noastre o stare de lucruri multămitoare și care ne va putea servi spre onoare.

A doua chestiune cu care s'a ocupat direcțiunea „Solidarității“ a fost: primirea de membrii noi în însoțire. La acest loc amintim că au fost acceptate băncile „Patria“ din Blaj și „Șoimul“ din Uioara. Cu deosebire intrarea „Patriei“, a acestei vechi, puternice și bine reputeate bănci, în însoțirea băncilor noastre, a fost primită cu mulțumire deosebită. Față de unele bănci nouă s'a condiționat primirea de revizia prealabilă a revizorilor noștri experti. Băncile acestea vor fi avizate să-și dezigneze un revizor-expert, care să facă raport și „Solidarității“, raport pe baza căruia să se poată decide asupra cererilor de primire. Suntem informați, că fiind vorba de niște bănci străduitoare, raportul revizorilor-experti va fi îmbucurător și primirea acestor bănci în însoțirea noastră nu va întârzi.

S'a pus în discuție, în legătură cu rapoartele despre revizuirea băncilor, și ideea creării unui fond de ajutor pentru vremuri grele pe seama băncilor asociate. Ideea a fost sulevată de dl *Petru Stoica*, directorul „Sentinelii“. Chestiunea fiind de mare însemnătate s'a dat spre studiere. Deși realizarea acestei idei, desigur, din punct de vedere practic, va întâmpina mari greutăți, credem că dacă și nu în forma propusă, cel puțin în o altă formă chestiunea aceasta va putea fi transpusă în faptă.

Din raportul general al direcțiunii către adunarea generală a „Solidarității“ reese, că direcțiunea s'a mai ocupat și cu chestiunea însoțirilor și cu cea a biroului de informațiune. Prima chestiune fusese concretizată spre studiere secretarului. Acesta a și pregătit un tractat asupra felului, formei și diferitelor modalități de întrunire a însoțirilor, dar n'a fost încă în stare să pregătească planul de acțiune cu care trebuie introdusă și susținută mișcarea. Cauza pentru care n'a putut face aceasta, e a se căuta în lucrările pentru activarea societății de asigurare, care i-a luat în considerare aproape tot timpul disponibil. Direcțiunea „Solidarității“ este de fermă hotărîre ca în cursul anului curent să dea o rezolvire potrivită acestei

chestiuni, pe care o consideră de mare importanță.

Cealaltă chestiune: biroul de informație, se va putea rezolvi numai după inactivitatea societății de asigurare. S'a spus adecă din capul locului, că biroul acesta se va fondă în legătură și cu sprijinul băncii de asigurare. Indată ce această bancă va fi constituită, direcțiunea „Solidarității“ va căuta să se înțeleagă cu direcțiunea băncii „Fortuna“ și să rezolveze și aceasta chestiune de utilitate recunoscută.

Pe lângă aceste lucrări, direcțiunea „Solidarității“ în ședința menționată a cenzurat și stabilit bilanțul; tot asemenea a stabilit și raportul către adunarea generală, prezentat de secretar.

Cu acestea s'a încheiat ședința, rămânând ca proxima ședință să se țină după adunarea generală, adecă Duminecă, în 14 luna curentă.

Exerciarea industriei din punctul de vedere al legii comerciale.

În Ungaria chestiile relative la industrie sunt normate prin articolul de lege XVII din 1884, prin așa numita lege industrială. În §. 1 al acestei legi este cuprins acel mare principiu al libertății industriale, conform căruia pe teritoriul țărilor coroanei ungare fiecare persoană majoră sau declarată majoră — fără deosebire de sex — este în drept a exercia în cadrul legii, liber și independent, ori și unde, ori și ce ram industrial, înțelegând aci și comerțul. Legea fiind în vigoare de 27 de ani, este de ajuns generalizată și în urma scurțimii și clarității sale, aparține legilor, pe cari le cunosc și controlează foarte bine toate cercurile interesate. De aici provine, că deciziunile aduse pe baza legii industriale în defavorul părților, se apelează în număr extraordinar de mare și că în chestii industriale ajunge la putere de drept aproape totdeauna hotărârea instanței a treia.

Exploatarea atât de generală a dreptului de apel, ce este drept, are și unele desavantaje administrative; totuși în vederea marilor interese, ce este chemat să normeze legea industrială, nu este consult ca el să fie contrabalansat. Dacă partea interesată este convinsă de dreptatea cauzei sale, atunci din punctul de vedere al ordinii de drept și al păcii publice orice măsură, care împiedică apelația produce resens. Este deci corect, că atât art. de lege XVII din 1884 cât și art. de lege XX din 1901 și noul regulament de procedură în cazuri de contravenție admit dreptul de apel, chiar și în cauzele cele mai neînsemnate.

Sub altă considerație cade însă împrejurarea, când partea interesată necunoscând legea, care normează afacerile sale, face uz în mod unilateral și fără convingere de dreptul de apel. Și aceasta se observă mai ales la acele afaceri industriale, cari sunt normate *paralel* prin legea comercială.

Prin urmare industriile și îndeosebi secția comercială a acestora ar trebui pe lângă legea industrială să cunoască și legea comercială; cu toate acestea în ge-

neral art. de lege XXXVII: 1875 este neglijat și predomină aproape credința, că legea comercială privește numai marile întreprinderi financiare, băncile și însoțirile. Nu începe îndoială, că aceasta părere este greșită. Legea industrială, §. 57 adecă enunță, că pentru înregistrarea și purtarea registrelor industrișilor, (de a cărora categorie se țin și comercianții) sunt normative *legile și ordinațiunile în vigoare*. Cele două legi sunt atât de paralele și se completează atât de mult una pe alta, încât dacă cineva d. ex. a cerut înregistrarea firmei unei întreprinderi industriale (comerciale), legată de concesiune, dar a prezentat numai certificat industrial — tribunalul a respins cererea de înregistrare. În praxă încă se urmează, constant principiul, că la judecarea dreptului și obligamentului de înregistrare a firmei se cercetează în prima linie, dacă petentul are sau nu dreptul de a-și exercia industria? De altă parte aplicarea legii industriale merge mână în mână cu aplicarea dispozițiilor legii comerciale și chiar de acolo se nasc o mulțime de cazuri de contravenții și întrelăsări, că cercurile industriale, dacă au satisfăcut dispozițiile art. de lege XVII din 1884, nici nu se mai cugetă la legea comercială.

Și totuși, cum vom vedea, în multe privințe, legea comercială normează exerciarea industriei. În prima linie este aci §. 16 al legii com., în sensul căruia fiecare comerciant, care nu cade sub excepția amintită în §. 5 al legii este dator a-și înregistra firma. În §-ul 5, citat, se amintesc: precupeții colportorii, negustorii de vechituri, birtășii, cărăușii, corăbierii și alții, întrucât afacerile lor nu trec peste cadrele industriei mici. E fără îndoială de importantă, pentru fiecare industriaș praxa dezvoltată pe baza legii comerciale, care decide, când este a se privi o industrie ca trecută peste cadrele industriei mici. De sine înțeles, că judecătoriile competente, hotărăsc în fiecare caz concret, cu totul independent de praxa dezvoltată și de ori și ce ordinațiuni în vigoare, cărei categorii îi aparține întreprinderea de care se tractează. Judecătoriile își fac deducțiile din valoarea mărfurilor înmagazinate, din mărimea chiriei plătite, din numărul calfelor angajate, cari date și-le procură dela autoritățile industriale de gradul prim, dela inspectorii de dare și dela direcțiunile financiare. După uzul adoptat în timpul mai nou, dacă nu există alte indicii, se consideră ca trecând peste cadrele industriei mici o întreprindere, care plătește dare de venit mai mare decât K 100. Obligamentul de înregistrare a firmei este de importanță nu numai fiindcă sunt legate de el multe avantaje pentru industriaș, ci și din motiv, că în sensul §-ului 2 al legii com., atât judecătoriile, cât și camerele comerciale și industriale și autoritățile industriale sunt obligate a denunța tribunalului competent orice călcare a obligamentului de înregistrare sau întrebuintare neautorizată a unei firme, despre care ele au știre oficioasă. În privința aceasta există o ordinațiune ministerială, Nr. 2631 dela 26 Ianuariei 1890, adresată tuturor camerelor comerciale și industriale, conform căreia camerele sunt obligate a cerceta din 3 în 3 luni, dacă comercianții și industriașii anunțați lor în aceasta perioadă și-au înregistrat firma la tribunal ori nu? O astfel de ordinațiune s'a dat și tuturor autorităților industriale.

Industriașii, cari nu cad sub excepțiile amintite în §-ul 5 al legii com., sunt obligați a-și înregistra firma l. fiindcă în caz de neînregistrare nu se pot bucura de favorurile și drepturile, pe cari legea com. și alte dispoziții legale le asigură numai pe seama comercianților înregistrați și 2. pentru a evita amendă

la care pot fi supuși din partea judecătorei în baza § 21 al legii comerciale.

Afară de înregistrarea firmei sale industriașul (comerciantul) în conformitate cu art. de lege XXXVII din 1875 mai este obligat a purta registre. Este deci o regulă generală, că fiecare comerciant (persoană fizică sau juridică, firmă individuală sau societară) este dator a purta registre comerciale, a face inventar și bilanț, a păstra registrele și corespondențele sale. Din contra micii comercianți, cari nu sunt obligați a purta registre, dacă totuși poartă registre, acestea nu se judecă pe baza § 3 al legii com., ci pe baza §§-ilor 64 și 67 ai art. de lege XVIII din anul 1893. Părerea, că obligamentul de-a purta registre este o urmare a obligamentului de a înregistra firma este greșită, pentru că deși ambele sunt impuse unuia și aceluiași subiect de drept, în fond sunt independente una de alta.

Modalitățile purtării registrelor sunt normate în §§ 25—30, 536 și 537 ai legii comerciale, iar puterea probatoare a registrelor este stabilită în §§-ii 31—33.

Dispoziții foarte importante pentru industriași cuprinde § 11 și următorii, prin care se normează firma. Pentru a preveni seducerea publicului legea limitează în parte libertatea alegerii firmei și pretinde ca ea să fie așa încât să corăspundă adevărului; de altă parte scutește firma de concurența altora. Dispoziția primă este identică cu dispozițiile §-ului 58 al art. de lege XVII din 1884, conform căreia comerciantul sau industriașul nu poate să se folosească în firma sa, pe tipăriturile sau în anunțurile sale de adaosuri, de insignii sau de date, cari nu corăspund relațiilor faptice ale întreprinderii sale sau adevărului.

Afară de cele înșirate pân'aci, legea comercială mai este în nex cu o mulțime de alte momente ale activității industriale (comerciale), care însă nu se pot releva aici. Scopul acestor șire este numai a arăta cercurilor interesate, că pe lângă legea industrială mai trebuie ținut seamă și de dispozițiile legii comerciale. Pentru că azi, cea mai mare parte a comercianților și industriașilor nu țin seamă de dispozițiile legii comere. și dacă tribunalul îi constrânge la aceasta, o consideră ca o dispoziție nedreaptă, fiindcă nu cunosc intenția legii și nu-și dau seamă nici de favorurile, ce le asigură observarea dispozițiilor legii și nici de dezavantagiile, ce rezultă pentru ei dacă nu observă legea.

De cele mai multe-ori legea este desconsiderată, nu din reavoința celor interesați, ci numai din necunoștința ei. Iar după ce este principiu fundamental de drept, că nimeni nu se poate scuza cu necunoștința legii, este de datorința nu numai a statului, ci și a tuturor corporațiilor și factorilor, cari stau în serviciul cercurilor industriale, de a folosi fiecare ocazie pentru a face cunoscute dispozițiile legii.

O reuniune sau o corporație, care d. ex. ar publică pe scurt și concis, dar cu toate acestea în o formă populară toate dispozițiile privitoare la industriași (comercianți) cuprinse în art. de lege XVII din anul 1884 și art. XXXVII din 1875, precum și în diferitele ordinațiuni ministeriale ar face un bun serviciu cercurilor interesate.

Pentru că industriași vor prospera și se vor înțări numai, dacă vor cunoaște toate avantajile ce li-le asigură scutul legii.

(După „Közgazdasági Értesítő“).

Crestături

de

— Gamma. —

Sine ira et studio.

Apreciem pe deplin temeinicul discurs în Parlament al d-lui *Dr. Mihalyi*, în chestia pășunilor și a plantării lor cu pomi, precum și mișcarea generală, ce e vorbă să se pună la cale în sensul acestei idei. Vorbirea, cu argumentația ei, se impune de sine. Totuș o relevăm. Precum am remarcat scăpăturile de mai nainte în desbaterea asupra privilegiului Băncii — astfel se cuvine să remarcăm și ideile sănătoase, atingătoare de domeniul economiei noastre generale.

Ceeace o facem cu deosebită plăcere.

*

Apropos.

Polemica d-lui A. C. Cuza și în special excelențele capitole din *Neamul Românesc* Nr. 42, 43 și 44 curent, au darul de a deșteptă în noi interes mai viu față de economiști și scrierile lor, începând cu d-l Cuza și scrierile sale. Indesebi scrierea-i „*Despre Poporație*” o recomandăm cu stăruință, căci este prima monografie originală de teorie economică în literatura științifică românească.

În organul nostru vom face cândva o revistă amănunțită a principalelor scrieri economice românești, căci la profesioniștii noștri se constată o anomalie, ce trebuie să o semnalăm de pe acum, pentru a o cunoaște în general și a lucra spre curmarea ei. Un nuvelist, un poet, un istoric, avocat, medic, inginer, naturalist, român dela noi, cunoaște binișor literatura lui de specialitate, nu numai românească, ci și străină. Un funcționar de bancă român nu cunoaște literatura lui de specialitate, nici măcar câtă brumă o avem în românește, necum și pe cea străină. Anomalia o semnaleză și d-l Cuza când zice: „În țară la noi, în lipsa unei literaturi economice, am crezut că e necesar să începem a ne familiariza cu scrierile unor economiști, precum e Malthus de multe-ori citat, dar puțin cetit, chiar aiurea, Ricardo, Sismondi, Rodberthus, Karl Marx, Georg Hansen, Karl Bücher, din cari unii sunt aproape cu totul necunoscuți, ceilalți cunoscuți numai, după numele lor, de care se face adese-ori abuz”. Adevărat că savantul profesor ieșan a și lucrat pentru umplerea acestei lacune, când în „*Despre Poporație*”, pag. 103—300, ne dă o minuțioasă analiză a unei pleiade de economiști, dela Matthew Hale, Townsend și Young până la Leroy-Beaulieu, Bebel, Loria și H. George.

Pentru umplerea lacunei vom lucra și noi, cât ne vor permite puterile și cadrele acestei reviste.

Programul ministrului de agricultură.

În săptămâna trecută, la desbaterea bugetului ministeriului de agricultură, ministrul Conte Serényi Béla a rostit un mare discurs-program, din care relevăm momentele mai însemnate.

Înainte de toate ministrul a accentuat necesitatea de a ridica producțiunea agricolă și cultura vitelor. În acest scop pune în prospect regularea și îmbunătățirea pășunilor și înmulțirea și îmbunătățirea treptată a vitelor de prăsilă.

În învățământul agricol ministerul pune în vedere suprimarea parțială a școalelor de agricultură de 2 ani și înlocuirea lor cu școale de agricultură de 6 luni pentru țărani. Tot în aceste școale se vor primi în cursuri de 6—8 săptămâni, câte 40 învățători. În celelalte 6 luni profesorii vor aranja cursuri ambulante în țara întreagă.

Impădurirea terenurilor sterpe o va efectua parte pe cheltuiala statului, parte se impune marilor proprietari împădurirea pe cheltuiala lor proprie.

Pentru ridicarea producțiunii vinului ministrul intenționează a crea 10 mari magazine publice pentru vin, cuprinzând câte 10—15,000 hl. de vin, de unde producenții vor primi avansuri.

Ministrul se declară aderent al camerelor agricole, cari vor trebui întemeiate — îndată-ce timpul o va îngădui. Dar și până atunci va desvolda instituția inspectorilor agricoli, creând lângă inspectorii actualii subinspectorii agricoli.

Ce privește politica de realități vorbitorul accentuează necesitatea creării unei proporții corăspunzătoare între diferitele categorii de proprietăți (moșii) și mai ales pune mare pond pe formarea de proprietăți mijlocii.

Pentru a înlesni parcelările anunță, că este pe cale înființarea unei mari bănci pe baze altruiste întemeiată de 3 mari institute privilegiate din capitală. Noua banca nu va umbla după câștig și va avea un puternic sprijin dela guvern. Se va ocupa cu parcelări, arândarea și vânzarea de moșii.

Ce privește mișcarea cooperativă, Serényi îi promite tot sprijinul, dar nu vede pentru viitor avantajul cel mai mare al întovărășirii în cooperativele de credit, ci în cooperativele de producțiune, în cooperativele pentru prăsilă vitelor, pentru procurarea de mașini etc., cari produc în prima linie și funcționează din punct de vedere productiv. A atins și chestia cooperativelor de arândare. Noua banca altruistică a contemplat-o așa, ca cine nu este în stare a cumpăra pământ, să poată cel puțin lua în arândă. A anunțat în fine că în curând ministrul Lukács va prezenta camerei proiectul privitor la colonizări, care — zice — conține însemnate îmbunătățiri, admitând între altele pentru viitor colonizarea și a proprietarilor mijlocii și arândășilor.

Petrolul român.

Zăcămintele miniere ale României sunt cunoscute din timpurile cele mai depărtate; totuși târziu de tot, când capitaluri destule încep a fi puse în indus-

tria minieră, născu o exploatare sistematică urmărită pe o scară vastă.

Industria petroliferă în special constituie astăzi, după agricultură, izvorul cel mai important de avuție al României.

În adevăr, condițiunile de progres sunt astăzi din cele mai favorabile; pe de o parte derivatele petrolului găsesc o întrebuințare imediată și fac obiectul unui comerț mondial din cele mai vaste; pe de altă parte reziduurile, constituind cel mai bun combustibil — pâinea zilnică a tuturor industriilor — găsesc în țară, un deuseu sigur și contribuiesc la crearea și dezvoltarea numărăoaselor ramuri industriale.

Din tabelele publicate asupra capitalurilor investite în industria petrolului din România, s'a putut vedea că capitalul real vărsat în societăți pe acțiuni la finele anului 1908 a fost de 213 $\frac{1}{2}$ milioane lei în acțiuni ordinare sau de preferință și în obligațiuni hypot. cu dobândă fixă. Capitalul asociațiunilor și sindicatelor a fost la aceeași dată de aproape 19 milioane lei, la care, dacă adăugăm și valoarea diverselor rafinerii și a instalațiilor de export din portul Constanța, ajungem pentru finele anului 1908 la un total de aproximativ 250 milioane lei.

La această cifră de 250 milioane lei, trebuie să mai adăugăm 50 milioane lei, cari reprezintă cifra creditorilor întreprinderilor de petrol, adică sumele datorate de societățile pe acțiuni la diferite bănci și institute de credit și la furnizorii lor, fie contra acceptate, fie în cont curent sau cont deschis, după ultimul bilanț al fiecărei întreprinderi.

Ajungen astfel la un total aproximativ de 300 milioane lei plasați în industria petrolului românesc de societăți și asociațiuni, în afară de capitalul întreprinderilor particulare ale micilor exploatare, aproape exclusiv români, și a cărui valoare este foarte greu de precizat.

Naționalitatea capitalurilor investite în industria română de petrol se poate classifica greu din mai multe cauze și în primul rând deoarece valorile diferitelor întreprinderi trec de multe ori din mână în mână, fără ca în public să se poată cunoaște situația exactă și apoi din cauză că de multe ori în fruntea unui grup financiar, care crează o întreprindere se află o instituțiune financiară s. ex. germană, sunt interesați în acel grup într'o măsură care variază delacaz la caz, și capitaliști de diferite alte naționalități, ceea ce iarăși este foarte greu de controlat, pentru a se putea obține datele precise.

Iată cifrele aproximative a repartiției pe naționalități a capitalurilor plasate în industria română de petrol prin acțiuni ordinare sau privilegiate, obligațiuni ipotecare, asociațiuni sau syndicate, prin instalațiile din Constanța, diferitele rafinerii și inclusiv creditorii diferitelor întreprinderi după ultimul bilanț al fiecăreia. (Capitalul întreprinderilor particulare de exploatare nu este cuprins).

Capital german	120	mil. lei
" român	42	" "
" francez	36 ¹ / ₂	" "
" olandez	38	" "
" italian	18	" "
" american	22 ¹ / ₂	" "
" englez	10	" "
" belgian	8	" "
" austro-ungar	3	" "
Diverse alte capitaluri	2	" "
Total aproximativ	300	mil. lei

Jurisdicțiune.

Deciziuni curiale.

Excepțiunea celuilalt acceptant. Excepția ridicată de acceptant nu se poate extinde în favorul celuilalt acceptant în întârziere cu ridicarea excepției.

(Curia reg. sub N. 612/910).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 11 Maiu 1911.

Situația pieții financiare internaționale s'a ameliorat dela ultimo Aprilie în măsură suficientă, și după toate semnele această stare va fi mai durabilă. În London a scăzut discontul particular la 2¹/₈%, iar în Paris notează numai 2%.

Asemenea e mulțămitoare situația pieții germane, unde banii de zi se negociază cu 3¹/₂%, iar discontul particular s'a redus la 2⁷/₈%. Banca imperială a încheiat săptămâna întâiu din Maiu cu 161.7 milioane M. bilete libere de dare, o ameliorare de 62.1 milioane M. și creștere la tezaur de 4.64 milioane M.

Incassările Băncii Austro-Ungare n'au fost așa favorabile, cum se așteptau după situația generală. Circulațiunea biletelor în dare a scăzut cu 76.7 milioane K. la 99.9 milioane. Cu toate acestea numărul e ieftin fiind oferte de coroane din Anglia și cererea mică. Discontul particular — pentru prima oară după mult timp — s'a redus în Viena la 3⁷/₁₆—3¹/₂%.

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„Frățietatea”, institut de credit și de economii, soc. pe acții se numește o nouă întreprindere financiară românească, pe cale a se întemeia în comuna Feiurd, în comitatul Clujului.

„Răvașul”, institut de credit și economii, soc. pe acții în Baia-mare. Sub firma aceasta se înființează, precum cetim în ziarele maghiare, o nouă bancă românească în Baia-mare (Sătmăr) cu capital de K 600,000.

În Baia-mare există deja o bancă românească „Aurora”, membru și al însoțirii noastre „Solidaritatea”. Ce rost are deci întemeierea unei a doua bănci românești?

AFACERI DE DARE.

Competința de timbru. Pentru competența erarială, plătită în timbre după înregistrările din cartea funduară, este responsabilă numai partea, care cere înregistrarea.

(Judecătoria administr. sub Nr. 18366/909 P. dela 10 Martie 1910.

CRONICĂ.

Adunările generale ale „Solidarității” și „Fortunei”. Măne, Duminecă, se întrunesc în orașul nostru reprezentanții institutelor noastre de bani, membre ale „Solidarității” și acționarii nou înființatului institut de asigurare „Fortuna” în adunare generală.

După informațiile, ce avem, — în urma importanței deosebite ce prezintă, mai ales adunarea generală a „Fortunei”, în care va fi a se pune definitiv temelie acestei noue întreprinderi financiare românești, publicul manifestează un interes deosebit față de aceste adunări, cari promet a fi din toate punctele de vedere din cele mai reușite.

Vom da în numărul viitor un raport amănunțit.

*

Apel. Comuna curat românească *Curitau* (Ökörító) din com. Sălagiu cu 640 locuitori a fost bântuită la 4 crt. de un foc cumplit, în urma căruia 40 de familii române harnice cu 163 de membri, a rămas fără adăpost și fără nici un ajutor, sub cerul liber. Paguba neasigurată este evaluată la K 180,000.

Mizeria e de nedescris și oamenii nenorociți avizați la grabnicul ajutor al deapropelului și al instituțiilor, în stare a jertfi din prisosul lor o fărâmitură pentru alinarea suferințelor lor.

Facem deci un călduros apel la institutele noastre de bani din Sălagiu și de pretutindeni și la particularii grupați în jurul băncilor noastre să vină cât mai grabnic în ajutorul fraților nenorociți cu contribuiri cât mai însemnate, cari ev. se pot transpune la Cassa „Solidarității” în Sibiu-Nagyszeben, care se va îngriji ca banii să ajungă la destinația lor.

„Albina” din Sibiu a dat deja în acest scop suma de K 500.

*

Necrolog. *Dionisie Sida*, membru în direcțiunea institutelor „*Orșana*” din Brad și „*Zărândeana*” din Băița, a încetat din viață în 8 Maiu a. c. în etate de 56 ani

*

O nouă societate de asigurare românească. Un număr mai mare de frunțași din *Oravița* și *împrejurime* au luat inițiativa pentru fondarea unei societăți pe acții pentru asigurarea vitelor, pe lângă reciprocitate, în contra pagubelor, ce pot obveni zilnic. Noua societate urmărește și scopul de a promovă economia de vite, prăsirea și valorizarea vitelor și produselor lor etc.

Firma societății va fi conform prospectului lansat cu data de 20 Martie a. c. dar dat publicității abia în zilele trecute: „*Însoțirea țărănilor pentru asigurarea vitelor, ca societate pe acții*”.

Pentru adunarea fondului de asigurare K 200,000, cerut de lege (§ 453 al art. de lege XXXVII din 1875) noua societate emite 10.000 acții nominative à K 20—, care sumă este plătită la subscriere K 6 — + K 1 —

spese de fondare, la 15 August 1911 K 7 și la 15 Octombrie 1911 K 7.

Sediul societății va fi *Cacova* (Caraș-Severin).
Dorim cel mai deplin succes noii societăți!

Cooperativele în Germania. În 1910 au existat în Germania, conform unei statistice recente, 29,497 de societăți cooperative, din cari au fost 17,092 cooperative de credit, 2001 cooperative agricole pentru produse brute; 3703 cooperative agricole de producție; 416 cooperative agricole de magazine; 1073 cooperative pentru locuințe; 115 cooperative industriale pentru produse brute și 329 cooperative industriale de producție.

Hieronymi K ministru ungar al agriculturii a decedat în săptămâna trecută în etate de 76 de ani. A fost numit în două rânduri ministru de agricultură la 1903 și mai pe urmă la 1910. În mod interimar îl înlocuiește acum ministru de finanțe *Lukács L.*

BIBLIOGRAFIE.

Campania presei evreiești din România și *străinătate* — contra d-lui profesor *A. C. Cuza* dela Iași, pe tema plagiatului (mă rog!), începe să aibă efect neașteptat. Provoacă interes deosebit față de scrierile eminente ale savantului profesor, din cari îl cunoaștem ca pe cel mai mare economist român din zilele noastre.

În special, scrierea „*Despre populație*” (volum de XVI + 466 pag., Iași, 1899), premiata de Academia Română, nu ar trebui să lipsească dela nici o bancă românească, dela nici un intelectual, care se interesează de probleme economice-sociale.

La cursurile de vară, economice-financiare, ce le va inaugura cândva „Solidaritatea” pe seama funcționarilor noștri de bancă, dorim ca d-l *A. C. Cuza* să fie în fruntea conferențiarilor.

Un funcționar de bancă.

Cheia pentru calcularea intereselor, cu instrucțiune pentru folosirea ei. Sibiu 1910. Editura „Revistei Economice”. Preț 50 fil.

„Cheia” de sus este o tabelă de cifre, cu ajutorul căreia prin o simplă înmulțire (X) se pot afla cu cea mai mare ușurință și siguranță interesele după orice sumă pe anumite zile. Se poate folosi la calcularea intereselor la cambii, depuneri etc.

Îndeosebi este chemată a face bune servicii „Cheia”, *bărbaților de încredere ai băncilor și însoțitorilor noastre*, ușurându-le în măsură însemnată lucrul, ce îl au cu calcularea intereselor de întârziere la printrirea de cambii și tot felul de împrumuturi de altă natură; dar o vor putea folosi cu succes și avocații; preoții la socotelile bisericesti, notarii și colectorii de dare comunali; capitaliștii privați, cari cu ajutorul ei pot controla cu ușurință exactitatea dobânzilor, ce li-se socotesc după depuneri, efecte (hârtii de valoare) escontări de cupoane etc.

Cu un cuvânt „Cheia” este o tabelă de adevărat folos practic pentru toți, cari au daraveri de bani și editarea unei astfel de „Chei” a fost o trebuință demult și adeseori reclamată la noi.

Cheia pentru calcularea intereselor tipărită pe carton tare și durabil costă 50 fil. și se poate comanda la *Administrația „Revistei Economice” în Sibiu-Nagyszeben.*

La comande de una sau două exemplare prețul se trimete mai bine în mărci poștale.

Sumar.

Viribus unitis. — „Solidaritatea”. — Exerciarea industriei din punctul de vedere al legii comerciale. — **Crestături.** — Programul ministrului de agricultură. — **Petrolul român.** — **Jurisdicțiune:** *Deciziuni curiale:* Excepțiunea celui-lalt acceptant. — *Revista financiară:* Situațiunea. *Societăți financiare și comerciale:* „Frățietatea”, „Răvașul”. — *Afaceri de dare:* Competința de timbru. — *Cronică:* Adunările generale ale „Solidarității” și „Fortunei”, Apel, Necrolog, O nouă societate de asigurare românească, Cooperativele în Germania, Hieronymi K. — *Bibliografie:* Cheia pentru calcularea intereselor.

Institut de credit și economii, ca societate pe acții

în Mehadia.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **comptabil** la *Institutul de credit și economii, societate pe acții* în *Mehadia* cu termen până la 30 Maiu a. c.

Reflectanții la acest post au să dovedească absolvarea unei școale comerciale cu examen de maturitate, și praxă îndestuitoare spre a putea conduce contabilitatea independent.

Salar anual K 1600 și tantiemă statutară.

Postul e de ocupat îndată după alegere.

Mehadia, la 2 Mai 1911.

Nr. 128 (2—2)

Direcțiunea.

„FORTUNA”, institut de credit și economii, societate pe acții în Rodna-veche.

CONCURS.

Direcțiunea *institutului de credit și economii, societate pe acții „Fortuna”* în *Rodna-veche (Oradna, com. Beszterce-Naszód)*, publică prin aceasta concurs pentru ocuparea postului de **contabil**, devenit vacant prin abdicere, cu un salar anual de cor. 1600, plus 200—400 cor. remunerație pentru facerea intabularilor și a destabularilor, cari încă trebuie să le facă alesul.

Reflectanții au să documenteze absolvarea școalei comerciale superioare, că posed limba română și maghiară, eventual și cea germană în vorbire și scris și că au praxă îndestuitoare pentru conducerea independentă a contabilității.

Alesul după un an de probă va fi definitivat și i-se va ridică salarul anual la cor. 2000.

Termenul de înaintare a petițiilor este până în 1 Iunie a. c., iar postul este de a se ocupa în 1 Iulie a. c.

Rodna-veche, la 6 Maiu st. n. 1911.

Nr. 129 (1—1)

Direcțiunea.

„Însoțirea țăranilor pentru asigurarea vitelor, ca societate pe acții” în Cacova (Bănat).

Prospect de fondare.

Știm cu toții, că poporul nostru este un popor agricultor, care se ocupă mai ales cu prăsirea de vite, și așa avutul lui sunt vitele. Din acelea se hrănește, se îmbracă, se plătește de biruri, și așa necondiționat trebuie să ne isbească gândul, că aici trebuie pusă pârgă, aici este lipsă de ajutorarea și întărirea lui.

De aceea noi subscrișii fundatori pornind cu gândul curat de a face un bine neprețuit poporului agricultor, ne-am hotărât, ca să formăm o societate pe acții pentru asigurarea vitelor, pe timp nedeterminat, care prin asigurarea proprietarilor de vite, pe lângă reciprocitate, în contra pagubelor ce pot obveni zilnic, să servească și pentru înaintarea economiei, a prăsirii și valorizării de vite, cât și a produselor lor, să servească pentru îndreptarea, nobilitarea soiului de vite, pentru apărarea vitelor de boale, ca astfel îngrijind și păzind tezaurul cel mare și neprețuit ce-l are poporul în vitele sale, să-l întărim economic și mai tare, să-l facem să-și câștige încrederea în sine.

Asigurarea vitelor țăranului este binefacerea cea mai mare, ce se poate aduce, nu numai singuraticilor, ci poporului întreg, un dar mai mare pentru țăranul nostru nu este, decât când îl poate asigura cineva, că pentru o taxă minimală, la caz dacă i-se îmbolnăvește vita, îi dai ajutor medical, medicină, oltuit gratuit, ba la caz dacă îi pică vita — ca să-l scapi de mizerie, dela sapa de lemn — îi dai și un ajutor de 70—80% dela suma cât a valorat vita picată.

Acesta ar fi scopul societății formându, care va purta numele: *«Însoțirea țăranilor pentru asigurarea vitelor, ca societate pe acții»*.

Deoarece legea comercială din anul 1875, art. XXXVII, §-ul 453 prescrie pentru societăți de asigurare, un fond de asigurare de cel puțin K 200,000, de aceea spre scopul înființării societății pe acții, exmitem spre subscriere 10,000 bucăți acții à K 20 plus K 1 ca spese de emisiune.

Terminul de subscriere este *până la 15 Maiu 1911*.

Acțiunile vor fi nominative și au în următorul mod a se plăti: a) la subscriere K 6 în capital și K 1 spese de emisiune; b) în 15 August 1911 K 7; c) în 15 Octomvrie K 7 după fiecare acție. După sumele plătite se solvesc acționarilor 5% interese, iar restanțierilor li-se socotesc 6% interese de întârziere.

Sediul societății este: Cacova.

Fundatorii își rezervă dreptul de a ridică capitalul social până la suma subscrisă din partea acționarilor.

Fondul de K 200,000 de asigurare, precum și fondurile de rezervă și premii ce se vor înființa, vor fi elocate la diferite bănci din provincă, deocamdată ca depunere spre fructificare. Dela principiul acesta numai conform §-ului 454 al legii comerciale se poate face abateri.

Dat la Oravița-montană, 20 Martie 1911.

Fundatorii:

Dr. Petru Cornean,
advocat în Oravița.
Simeon Popa,
proprietar în Ticvaniul-mare.
Avram Corcea,
paroh și proprietar în Coștei.
Dr. Gheorghe Vodă,
advocat în Oravița.
Vasile Iorgovan,
proprietar în Ticvaniul-mare.
Ioan Epure,
directorul „Plugarului” în Cacova.
Traian Lința,
învățător pensionat în Cacova.

Simeon Vișan,
proprietar și comerciant în Oravița.
Petru Stoica,
directorul „Sentinelei” în Satul-nou.
Dr. Liviu Cigăreanu,
advocat în Oravița.
Dr. Nicolae Hubianu,
advocat în Oravița.
Dr. Ioan Nedelcu,
advocat în Oravița.
Dr. Mihaiu Groșianu,
advocat în Oravița.
Gheorghe Jianu,
pensionar în Oravița.